

dělcem roku. Stejně tak se na straně Bílých Karpat vracejí ovce, které pomáhají udržovat krajinu.

Za kulturou nebo na kolo

Bílé Karpaty ale mají co nabídnout i těm, kteří chtějí poznat kulturu a historii regionu. V bělokarpatské obci Komňa se mohou lidé podívat do památníku Jana Ámose Komenského, který se měl podle několika zdrojů v této obci narodit. V nedalekých Bojkovicích je na zámku Nový Světlav zase muzeum, ve kterém se lidé mohou dozvědět něco o zvěrokolech, kdysi to tradičním řemeslu lidí z Bílých Karpat. Ve Velké nad Veličkou se každoročně konají tradiční Hornácké slavnosti, ve Starém Hrozenkově se zase lidé scházejí na každoročně pořádaných Kopaničářských slavnostech. Na vrcholu Velké Javořiny se zase potkávají turisté z moravské a slovenské strany na společných oslavách bratrství Čechů a Slováků a slaví se tu také společně konec roku. V obci Vyškovce je pomník americkým pilotům, kteří zahynuli v roce 1944 při letecké bitvě nad Bílými Karpaty.

Snímek: archiv

Pro cykloturisty je na moravské i slovenské straně Bílých Karpat vyznačeno asi osm set kilometrů tras. Mezi nejznámější patří například asi padesátikilometrová trasa spojující Bojkovice, Komňu, Starý Hrozenkov, Troják a Žitkovou. A protože stezky překračují hranici a pokračují na Slovensko, je dobré u sebe mít pas nebo

občanský průkaz. Z vrcholů a strání Bílých Karpat nebo taky nově otevřené rozhledny Tvarožné Lhoty v jižní části rezervace je při příhodném slunečném počasí dobrý výhled jak na moravskou, tak na slovenskou stranu. Vidět je například až Pálava nebo na slovenské straně při dobré viditelnosti vrcholky Nízkých Tater či Velké Fatry.

Ubytování

Trochu horší je to s možnostmi ubytování. Turistům zatím slouží především velké rekreační střediska v oblasti Lučiny nebo Mikulčína vrchu, které patřily průmyslovým podnikům či

organizacím a ne všechny se podařilo udržet v přijatelném stavu: Nabídka ubytování v rodinných penzionech, agroturismech nebo v soukromí zatím není příliš bohatá.

Bohyně v chalupách

Bělokarpatský kraj je plný pověr a čarodějnictví, ale také lidových písní a krásných výšivek. V několika chalupách v kopaničářských obcích ještě dodnes žijí bohyně (místní čarodějnice – věštkyně). Nejznámější z nich jsou bohyně ze Žitkové. „Je to malé hnízdečko ta Žitková, vlastně jsou to jen kopanice, ale široko daleko známé. Vždyť zde bydlely bohyně, jenž nejen umějí léčit, nýbrž i vynajít ukradené, začarovat a nevyzpytatelné věci. Dovedou vyrovnávat spory a sváry, po případě je ale též dovedou způsobit a rozdmýchat. Dovedou pomáhat milencům neb zamilovaným ve všech jejich tužbách. Zkrátka a dobře, ony dovedou vše, všecinko, ony objasní vše,“ napsal v roce 1912 Jan Hofer ze Starého Hrozenkova.

I když loni zemřela nejstarší a pověstmi nejvíce opředená bohyně Irma Gabrhelová, toto řemeslo, které se dědí z pokolení na pokolení, stále přitahuje. Proto je u chalup, kde bohyně bydlí, především o víkend vidět auta s poznávacími značkami z celé země i ze sousedního Slovenska. ●

Tomáš Fránek

U Hostětína roste galerie pod širým nebem

Netradiční místa, neobvyklé sochy, zajímavý nápad jak pomoci šetrné turistice v biosférické rezervaci Bílé Karpaty. Tyto všechny náležitosti v sobě mělo

Snímky: archiv

česko-slovenské sochařské sympózium v malé obci Hostětín na Uherskohradištsku, která je známá ekologickými aktivitami a spoluprací s tuzemskými i zahraničními neziskovými organizacemi.

Sochy v Hostětíně a okolí totiž nestojí jenom na přesně určeném a ohraničeném prostoru jednoho parku, náměstí nebo zahrady, ale budou rozesety na prostoru několika kilometrů čtverečních v krajině v okolí Hostětína a dvou sousedních obcí Šanova a Rokytnice. „Výsledkem sympózia je rozmístění soch do přirozené a pro místní i návštěvníky přitažlivé krajiny v biosférické rezervaci Bílé Karpaty. Místa se sochami vytvoří základ pro vybudování sítě místních turistických tras a podporu šetrné turistiky. Stezky postupně propojí nejenom Hostětín a Rokytnici, ale také Šanov a Pitín a budou

navazovat na turistické trasy na slovenské straně,“ vysvětluje hostětínský místostarosta Radim Machů.

Na prvním ročníku sympózia pracovalo v Hostětíně v srpnu třináct českých a slovenských umělců. A jejich díla se nyní postupně instalují na předem vybraná místa v okolí obce spojená s místními pověstmi, ekologickým zařízením nebo vyhlídkou na krajinu. Poblíž místní unikátní kořenové čistírny odpadních vod tak stojí socha Vodníka oravského řezbáře Štefana Siváně, jeho kolega z Náměstova Lubo Orság svého Pastýře zase postavil na jednu z vyhlídek nad Hostětín. Rozcestník se

čtyřmi světovými stranami od Lubomíra Jarcovyáka, profesora zlínské soukromé umělecké školy, je zase u louky Peňážná blízko moravsko-slovenské hranice. Návštěvníci uvidí sochy také u studánky, na vyhlídkách i u železniční zastávky. ● (tof)